

УДК 811.11:378(410)(094.1)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/55-3-49>**Наталія ЯЦИШИН,***orcid.org/0000-0002-3728-3679*

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов гуманітарних спеціальностей

Волинського національного університету імені Лесі Українки

(Луцьк, Україна) *nataly.yatsyshyn@gmail.com***Ольга МЕЛЬНИЧУК,***orcid.org/0000-0002-6492-5980*

доктор філософії,

викладач кафедри іноземної та української філології

Луцького національного технічного університету

(Луцьк, Україна) *olha.v.melnychuk@gmail.com*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВИКЛАДАЧА АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті охарактеризовано систему вищої освіти країн Великої Британії. Визначено схожість головних ціннісних орієнтирів і пріоритетів у розвитку освіти країн Великої Британії. Розглянуто законодавчі документи, які регулюють процес професійної підготовки викладача в закладах вищої освіти Великої Британії. Детально описано структуру «Кодексу якості вищої освіти», який є орієнтиром для всіх вищих закладів Великої Британії (UK Quality Code for Higher Education). Представлено Рамку професійних стандартів (The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education), яка ґрунтується на описові, за допомогою якого заклади вищої освіти встановлюють свої власні критерії в контексті стандартної схеми. Подано стандартизовані описи предметних галузей, які формулюють для розробників бакалаврських і магістерських освітніх програм загальні вимоги щодо необхідних знань, умінь і навичок випускників, які планують працювати у галузі освіти, орієнтують на професійні стандарти, що дає можливість чітко визначити необхідні професійні компетентності. Як приклад, подано структуру Стандартизованого опису предметної галузі «Англійська мова» для бакалаврів (Bachelor's degrees with honours). Визначено академічні стандарти, які можна очікувати від випускника, з позиції того, що вони можуть знати, робити та розуміти під кінець навчання та описувати предмет. Описано національні кваліфікаційні рамки, які вважають формальними структурами, затверджені країнами Великої Британії, для визначення їх кваліфікаційних систем країн, які вивчаються. Представлено дві паралельні рамки кваліфікацій освіти у закладах вищої освіти Великої Британії, одна з яких призначена Шотландії, інша – для решти країн Сполученого Королівства: Рамки кваліфікацій освіти у ЗВО Англії, Уельсу та Північної Ірландії (FHEQ); Рамки кваліфікацій освіти у ЗВО Шотландії (FQHEIS). Проаналізовані положення концепції європейської освіти у межах єдиного освітнього простору, що мали великий вплив на реформування системи підготовки викладачів англійської мови в країнах Великої Британії.

Ключові слова: викладач англійської мови, заклад вищої освіти, підготовки викладача, професійні стандарти.

Nataliia YATSYSHYN,*orcid.org/0000-0002-3728-3679*

Ph.D. in Pedagogics,

Associate Professor at the Foreign Languages for the Humanities Department

Lesya Ukrainka Volyn National University

(Lutsk, Ukraine) *nataly.yatsyshyn@gmail.com***Olha MELNYCHUK,***orcid.org/0000-0002-6492-5980*

Ph.D. in Pedagogics,

Lecturer at the Foreign and Ukrainian Philology Department

Lutsk National Technical University

(Lutsk, Ukraine) *olha.v.melnychuk@gmail.com*

REGULATORY PROVISION OF ENGLISH TEACHER TRAINING IN UNIVERSITIES OF GREAT BRITAIN

The article describes the system of higher education institutions in the United Kingdom. The similarity of the main value orientations and priorities in the development of education in the countries the United Kingdom is determined. The

legislative documents that regulate the process of teacher training in higher education institutions in the United Kingdom are considered. The structure of the UK Quality Code for Higher Education, which is a guideline for all UK higher education institutions (UK Quality Code for Higher Education), is described in detail. The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education is presented, which is based on a descriptive one, by which the HEIs establish their own criteria in the context of the standard scheme. There are standardized descriptions of subject areas, which formulate for developers of bachelor's and master's educational programs general requirements for the necessary knowledge, skills and abilities of graduates who plan to work in education, focus on professional standards, which allows to clearly define the necessary professional competencies. As an example, the structure of the Standardized description of the subject area "English language" for bachelors (Bachelor's degrees with honors) is given. It defines the academic standards that can be expected of a graduate in terms of what they can know, do and understand by the end of their education and describe the subject. National qualification frameworks are described, which are considered to be formal structures approved by the countries of the United Kingdom to define their qualification systems of the countries under study. Two parallel frameworks of education qualifications in the institutions of higher education of the United Kingdom are presented, one of which is intended for Scotland, the other for the rest of the countries of the United Kingdom: The Framework for Higher Education in England, Wales and Northern Ireland (FHEQ); The Framework for Qualifications of Higher Education Institutions in Scotland (FQHEIS). The provisions of the concept of European education within the single educational space, which had a great influence on reforming the system of training English language teachers in the countries of Great Britain, are analyzed.

Key words: English teacher, higher education establishment, teacher training, professional standards.

Постановка проблеми. Як відомо, система вищої освіти у Великій Британії є складною. Її властиві ряд характеристик, які не притаманні іншим країнам Європи. Так у Великій Британії є чотири різні системи для кожної адміністративної юрисдикції (Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії). Освіта цих країн має більше схожих рис, ніж відмінних. Тому ми можемо говорити про «систему вищої освіти у Великій Британії». Серед відмінностей можна виділити, наприклад, Шотландію, якій була притаманна окрема освітня система, визначила власний підхід до організації освіти на всіх рівнях і використовує свою систему кредитування та кваліфікації від середньої до вищої освіти. У праці С. Баскервіля, Ф. Маклеод, Н. Сондерса «Система вищої освіти у Великій Британії та міжнародні університетські зв'язки» (2011) відзначено, що вища освіта Великої Британії дуже різноманітна. Заклади вищої освіти відрізняються за розміром, предметним спрямуванням, науково-дослідницькими інтересами, інфраструктурою та пріоритетами (Скиба, 2018: 283–298).

Надзвичайно важливим у системі освіти залишається питання створення належних умов для ефективного застосування навчально-методичного і наукового потенціалу ЗВО, які займаються підготовкою науково-педагогічних працівників, оновлення змісту освіти та навчання, запровадження нових педагогічних технологій.

Аналіз досліджень. Питання нормативно-правового забезпечення підготовки майбутніх викладачів англійської мови у закладах вищої освіти Великої Британії досліджували науковці – теоретики та практики : Авшенюк Н. М., Глузман О. В., Кіщенко Ю. В., Леонтьєва О. Ю., Пуховська Л. П. та інші, проте системного вивчення нормативно-правового забезпечення підготовки

майбутніх викладачів англійської мови у закладах вищої освіти країн Великої Британії так і не було здійснено. Відповідно, **метою статті** є аналіз основних положень нормативно-правового забезпечення підготовки майбутніх викладачів англійської мови у закладах вищої освіти Великої Британії в їх ретроспективі та виокремлення сучасних положень законодавчого регулювання.

Виклад основного матеріалу. Згідно з проведеним аналізом нормативно-правових документів з освіти країн Великої Британії визначено схожість головних ціннісних орієнтирів і пріоритетів у розвитку освіти в Англії, Уельсі, Північній Ірландії й Шотландії. Також було встановлено, що освітні акти й документи відображають загальні для всієї країни ідеї й принципи, хоча в кожному регіоні існують свої специфічні особливості. На думку британських дослідників, стандарти розроблені для підготовки викладачів і їх заслужено можна вважати еталоном єдності чотирьох країн Великої Британії. Затверджені стандарти передбачають професійні цінності й практичну діяльність, професійні знання, навички й здатність до творчості.

Відзначимо, що у системі вищої освіти Великої Британії як керівний документ діє «Кодекс якості вищої освіти» (Кодекс якості), що є орієнтиром для всіх вищих закладів Великої Британії (UK Quality Code for Higher Education, 2018). Він чітко окреслює, що повинні робити ЗВО, чого вони можуть очікувати один від одного, і що суспільство може очікувати від них. Кодекс якості охоплює всі чотири країни Великої Британії (Англія, Північна Ірландія, Шотландія та Уельс) та заклади вищої освіти Великої Британії, що діють на міжнародному рівні. Він захищає інтереси всіх студентів, незалежно від того, де вони навчаються, чи вони є на повній формі навчання, абітурієнти, бакалаври або аспіранти.

Структурно «Кодекс якості» містить три частини, а саме:

- частина 1 включає питання щодо встановлення та підтримки академічних стандартів, відображених у трьох розділах та семи підрозділах;
- підрозділи частини 2 містять інформацію щодо забезпечення та підвищення академічної якості;
- частина 3 – інформацію про забезпечення вищої освіти (загальні підходи).

У документі сформульований ключовий принцип, який спільнота фахівців у вищій освіті визначила як необхідний для забезпечення академічних стандартів. ЗВО, які регулюються Агентством із забезпечення якості вищої освіти (QAA), повинні відповідати всім визначеним критеріям. Те, як вони це роблять, є їх власною відповідальністю. Агентство з забезпечення якості вищої освіти (QAA) проводить огляди, щоб переконатись, чи ЗВО відповідають визначеним вимогам. Агентство підтримує численні двосторонні зв'язки з іншими європейськими агентствами, які полягають здебільшого в обміні інформацією та досвідом у межах спільних конференцій і семінарів.

У документі диференціюються два ключові поняття: «академічні стандарти» (academic standards) та «академічна якість» (academic quality). Академічні стандарти – це заздалегідь встановлені, чітко визначені рівні результатів навчання, котрих повинен досягти студент для того, щоб отримати право на присвоєння йому певної кваліфікації. Академічна якість – спосіб оцінки ефективності діяльності чи послуги («освітніх можливостей») для забезпечення студентів максимальними можливостями відповідно до встановлених вимог до навчання і стандартів академічних ступенів. А «забезпечення якості» розглядається Агентством із забезпечення якості вищої освіти (QAA) як набір процедур, призначених для нагляду за дотриманням академічних стандартів та створенням умов отримання студентами якісної освіти (UK Quality Code for Higher Education, 2018).

Показники, що оцінюються у першій частині Кодексу, стосуються досягнутих результатів навчання студентів згідно зі встановленими академічними стандартами і містять національні рамки кваліфікацій вищої освіти тощо.

Друга частина документу відображає показники, що впливають на якість навчання студентів і стосуються: структури програми навчання, процесу викладання, навчальних ресурсів, підтримки студентів та їх участі у процедурах забезпечення якості вищої освіти тощо.

Третя складова присвячена висвітленню інформації про вищу освіту та доступу до неї всіх зацікавлених сторін. На підставі «Кодексу якості» кожен ЗВО розробляє власні стратегії та програми внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Так, за принципами та правилами розділу «Моніторинг і перегляд програм» «Кодексу якості» будь-яка нова програма підготовки в університеті повинна пройти процедуру валідації до початку її використання та затвердження у спеціальній Комісії, яка аналізує зміст, структуру, ресурсне забезпечення, необхідний час на засвоєння програми, затребуваність її ринком тощо. Результатом періодичних переглядів програм підготовки в університеті є рішення Комісії про продовження реалізації програми впродовж наступних п'яти років або її скасування. До складу комісії з гарантування якості програм навчання обов'язково залучаються студенти.

Першим важливим складником змісту професійної підготовки майбутнього викладача англійської мови в університеті і, як вже було наголошено, є нормативно-правове регулювання освітнього процесу. Цей процес врегульовують професійні стандарти, які характеризують професійні компетентності викладача та нормативно-правові документи з питань освіти є основою даного нормативно-правове забезпечення.

Професійні стандарти підготовки викладача у Великій Британії вважають засобом визначення якості підготовки фахівця. Стандарти є основним змістом професійної компетентності викладача англійської мови. По завершенні навчання студенти повинні показати свою валідність цим стандартам, щоб отримати статус кваліфікованого педагога. З цією метою було створено регіональні професійні стандарти підготовки вчителів, в тому числі викладачів, іноземної мови у Великій Британії

Агентству забезпечення якості освіти (QAA) дає своє тлумачення університетського стандарту, згідно яким вважають його показником рівня знань, який повинен бути досягнутий студентом для присудження йому певної кваліфікації. Цей рівень має бути ідентичним в усіх університетах країни. Діяльність агентства передбачає невтручання в роботу університету з обґрунтування власних стандартів, ухвалення заходів, які дають змогу з'ясувати, чи цього стандарту досягають.

Рамка професійних стандартів (The UK Professional Standards Framework for teaching and supporting learning in higher education, 2014) має за мету діяти як:

- механізм, що полегшує підтримку професійного розвитку професорсько-викладацького складу;

– засіб, за допомогою якого можуть бути вироблені професійні підходи щодо підтримки навчання студентів шляхом креативного, інноваційного і постійного розвитку;

– засіб демонстрації студентам та іншим членам суспільства професіоналізму викладачів вищої школи;

– засіб підтримки послідовності та якості навчання (The UK professional standards framework for teaching and supporting learning in higher education, 2006).

Отже, Рамка професійних стандартів ґрунтується на описові, за допомогою якого ЗВО встановлюють свої власні критерії в контексті стандартної схеми. У ній виділяють такі блоки:

1) Сфери (види) діяльності:

– розроблення та планування навчальних заходів та / або програм навчання;

– викладання і / або підтримка процесу навчання студентів;

– оцінювання результатів навчання студентів та забезпечення зворотного зв'язку шляхом надсилання відгуків студентам з обґрунтування результатів оцінювання;

– розроблення ефективного освітнього середовища для навчання, навчального супроводу та керівництва студентами;

– здійснення постійного професійного розвитку предметів / дисциплін і методики їх викладання, що включає в себе дослідження, стипендії та оцінювання професійної практики.

2) Основні знання:

– тематичного матеріалу навчальної дисципліни;

– відповідних методів викладання, навчання та оцінювання як в межах навчальної дисципліни, так і на рівні академічної програми;

– як навчаються студенти, в рамках навчального предмету / сфери навчання;

– відповідних технологій навчання та їх ефективності;

– методів оцінювання ефективності викладання;

– контексту підвищення якості вищої освіти.

3) Професійні цінності:

– повага до кожного студента як окремої особистості, так і різноманітних навчальних спільнот;

– сприяння доступу до участі у вищій освіті та створення рівних можливостей для всіх студентів;

– використання інформованих підходів і результатів досліджень, стипендії для продовження професійного розвитку;

– підтвердження більш широкого контексту, ніж у якому працює вища освіта, визнаючи

наслідки для професійної практики (Дівінська та ін., 2018).

Важливим нормативно-правовим документом у роботі викладачів англійської мови є Стандарт викладання в університеті (Standards of University Teaching, 2013), в якому представлено стандартизовані описи предметних галузей (subject benchmark statements). До теперішнього часу для програм бакалаврського рівня їх затверджено 60, для другого (магістерського) рівня – 16. Кожні п'ять (сім) років відбувається оновлення описів та змісту предметних галузей під контролем Агенства забезпечення якості, з рекомендаціями стейкхолдерів, професійних організацій, законодавчих та регулюючих структур (Professional, Statutory and Regulatory Bodies) (Standards of University Teaching).

Стандартизовані описи предметних галузей формують для розробників бакалаврських і магістерських освітніх програм загальні вимоги щодо необхідних знань, умінь і навичок випускників, які планують працювати у галузі освіти, орієнтують на професійні стандарти, що дає можливість чітко визначити необхідні професійні компетентності. Під час розробки міждисциплінарних бакалаврських і магістерських освітніх програм рекомендується використовувати декілька стандартизованих описів предметних галузей, кожен з яких охоплює свою специфічну сферу. Не зважаючи на те, що стандартизовані описи предметних галузей позбавлені законодавчо своєї юридичної сили, британські заклади освіти керуються їхніми рекомендаціями, так як вони зможуть вплинути і покращити якість професійної освіти викладачів і сприятиме акредитації профільними співтовариствами.

Бенчмаркінг визначено «як відбір і адаптацію кращих практик з метою покращення освітніх послуг» під час семінару Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти 2002 року на семінарі Європейської асоціації забезпечення якості вищої освіти (European Association for Quality Assurance in Higher Education).

Н. Джексон (N. Jackson) має своє бачення бенчмаркінгу. Він стверджує, що у контексті забезпечення якості професійних стандартів у Великій Британії, бенчмаркінг розглядають як процес удосконалення професіоналізму своїх фахівців через стандартизацію критеріїв успішної професійної діяльності та систематичного оцінювання їхніх професійних досягнень (Pilot Studies in Benchmarking Assessment Practice, 1999).

Органи, уповноважені присуджувати кваліфікації вищої освіти («degree-awarding bodies»), повинні затверджувати й підтримувати порогові (мінімальні) академічні стандарти («threshold

academic standards»), керуючись кваліфікаційними стандартами Великої Британії («The Framework for Higher Education in England, Wales and Northern Ireland, FHEQ») і Шотландії («The Framework for Qualifications of Higher Education Institutions in Scotland, FQHEIS»), а також вказівками QAA щодо кваліфікаційних характеристик («QAA guidance on qualification characteristics»); освітні стандарти («Subject Benchmark Statements»). Наприклад, Единбурзький університет упроваджує освітню програму першого рівня вищої освіти для спеціальності «English» («BA English»). Освітня програма базована на Рамці кваліфікацій вищої освіти в Шотландії («FQHEIS») та галузевому стандарті «English» («Subject Benchmark Statement for Linguistics, Q100»). Крім того, університет упроваджує науково-освітню програму для другого рівня вищої освіти «English» («MSc Linguistics») (Quality Assurance Agency).

Проаналізовано структуру Стандартизованого опису предметної галузі «Англійська мова» для бакалаврів, 2019 (Bachelor's degrees with honours), яка містить такі компоненти:

- цілі, опис, завдання;
- основні принципи;
- сфера застосування англійської мови;
- знання з предмету й професійні навички;
- форми викладання, навчання та оцінювання.

Він визначає академічні стандарти, які можна очікувати від випускника, з позиції того, що вони можуть знати, робити та розуміти під кінець навчання та описувати предмет.

Даний предметний опис передбачений для тих, хто бере участь у розробці, проведенні та перегляді курсів вивчення англійської мови або суміжних предметів, майбутніх студентів, зацікавлені у вивченні цього предмету; роботодавця, для окреслення знань та навичок, необхідних для випускника з цього предмету.

Рада якості вищої освіти здійснює моніторинг якості освіти у ЗВО Великої Британії. Під контролем Ради знаходиться рівень викладання і навчання та їх приналежність відповідним стандартам. У Великій Британії якість освіти контролюється законами. Про що свідчить той факт, що модель вищої освіти Великої Британії з деякими змінами взяли за зразок Нова Зеландія, Австралія, Канада, Індія, Південна Африка та колишні Британські колонії в Африці та Південно-Східній Азії (Encyclopaedia Britannica).

Контроль якості підготовки майбутніх педагогів здійснює Агентство з підготовки вчителів (Teacher Training Agency), яке має повноваження щодо розподілу фінансування на користь універ-

ситетів, які ефективно працюють. Це спричинило розширення низки факультетів і закриття мало-ефективних структур, підтримку найбільш прогресивних форм підготовки і розширення спектра можливостей для здобуття педагогічної освіти. Агентство з підготовки вчителів було перейменовано в Агентство з професійного розвитку педагогічних кадрів (Teacher Development Agency) у 2006 р. Це означало, що педагоги мають потребу в розвитку своїх професійних якостей, і не раз на кілька років, а постійно. За дуже короткий термін Агентство створило систему підвищення кваліфікації, доступну кожному педагогу, розробило нове законодавство, що передбачає обов'язкове підвищення кваліфікації протягом 18-ти днів щороку і систему фінансування, за якої кошти на потреби професійного розвитку було майже цілком передано установам (Гарбуза, 2015).

Національні кваліфікаційні рамки (Таблиця 1) вважають формальними структурами, затверджені країнами Великої Британії, для визначення їх кваліфікаційних систем країн, які вивчаються.

Кваліфікаційні рамки визначають ієрархію кваліфікаційних рівнів у зростаючому порядку і основні вимоги до кваліфікацій, що присуджуються кожному з цих рівнів. Вони показують, які кваліфікації знаходяться на одному рівні та вказують на те, як одна кваліфікація може призвести до надання іншої на тому ж, або вищому рівні. Вони описують континуум навчання, який дозволяє помістити будь-які нові кваліфікації в освітню систему. Присудження рівнів кваліфікаціям сприяє точному й послідовному опису та маркетингу кваліфікацій тими, хто їх надає. Національні кваліфікаційні рамки надають контекст поєднанню, огляду та розвитку кваліфікацій (Гарбуза, 2015).

Кваліфікаційні рамки це певні інструменти які для забезпечують контроль над національними академічними стандартами, так і у здійсненні правильних порівнянь кваліфікацій на міжнародному рівні (тим самим полегшуючи мобільність студентів). У межах Великої Британії відповідальність за освіту делеговано кожній із чотирьох юрисдикцій. Є ряд відмінностей між країнами у системах освіти, де присутні кваліфікації, та механізмів регулювання.

Як наслідок, з'явилося низка різних кваліфікаційних та кредитних рамок. Зауважимо, у ЗВО Великої Британії існують дві паралельні рамки кваліфікацій освіти, одна з яких призначена Шотландії, інша – для решти країн Сполученого Королівства: Рамки кваліфікацій освіти у ЗВО Англії, Уельсу та Північної Ірландії (FHEQ); Рамки кваліфікацій освіти у ЗВО Шотландії (FQHEIS). Рамки – це основні національні орієнтири для стандартів у системі освітні Великої

Рамка кваліфікацій вищої освіти у Великій Британії

Типові кваліфікації на кожному з рівнів FHEQ	Рівень FHEQ	Цикл FQ-EHEA
Ступені доктора (філософії, освіти, ділового адміністрування, клінічної психології та ін.)	8	Третій цикл (завершений)
Ступені магістра (філософії, літератури, гуманітарних наук, прикладних наук, у галузі досліджень та ін.) Інтегровані ступені магістра (інженерії, хімії, фізики, фармацевтики та ін.)	7	Другий цикл (завершений)
Дипломи про післядипломну освіту Сертифікат про післядипломну педагогічну освіту Сертифікати про післядипломну освіту		-
Ступені бакалавра з відзнакою Ступені бакалавра		Перший цикл (завершений)
Професійний вищий сертифікат про педагогічну освіту, що дає право продовжити навчання в магістратурі Вищі дипломи та сертифікати, що дають право продовжити навчання в магістратурі	6	-
Базові ступені Дипломи про вищу освіту Національні дипломи про вищу освіту	5	Короткий цикл (у межах або пов'язаний з першим)
Національні сертифікати про вищу освіту Сертифікати про вищу освіту	4	-

Британії і виступають компонентами Кодексу якості. Кожна рамка передбачає рівень кваліфікації та характеризує загальні очікувані досягнення, необхідні кваліфікації з урахуванням рівнів.

Висновки. Підсумовуючи зазначене вище, можемо констатувати, що рекомендується використовувати відповідні рамки установам чи орга-

нізаціям, що надають ступінь у країнах Великій Британії для встановлення та підтримки академічних стандартів. Також передбачене використання рамок під час присвоєння кваліфікацій. Вони є важливим інструментом для законодавчих органів (PSRBs) у визначенні та використанні кваліфікацій для їх професійного визнання та акредитації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гарбуза Т. В. Професійна підготовка майбутніх учителів іноземної мови в системі дистанційного навчання університетів Великої Британії. (Дис. канд. пед. наук). Житомирський державний університет ім. Івана Франка, Житомир, 2015.
2. Дівінська Н., Дяченко Н., Жабенко О., Бульвінська, Линьова І., Скиба Ю. ... Ярошенко О. Теоретичні основи і технологія професійного розвитку науково-педагогічних працівників університетів в умовах інтеграції вищої освіти і науки: препринт (аналітичні матеріали). Київ: Інститут вищої освіти НАПН України, 2018.
3. Скиба Ю. Досвід розроблення професійних стандартів науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти Великої Британії. *Освітологічний дискурс*, 3-4 (22-23), 2018. с.283–298.
4. Encyclopaedia Britannica. Retrieved from <https://www.britannica.com/>
5. Standards of University Teaching. Retrieved from <http://www.qaa.ac.uk/academicinfrastructure>.
6. The UK professional standards framework for teaching and supporting learning in higher education. London: HEFCE, 2006.

REFERENCES

1. Harbuza T. V. Profesiina pidhotovka maibutnix uchyteliv inozemnoi movy v systemi dystantsiinoho navchannia universytetiv Velykoi Brytanii [Professional training of future foreign language teachers in the distance learning system of universities in Great Britain]. (Dys. kand. ped. nauk). Zhytomyrskyi derzhavnyi universytet im. Ivana Franka, Zhytomyr, 2015 [in Ukrainian].
2. Divinska N., Diachenko, N., Zhabenko O., Bulvinska, Lynova I., Skyba Yu. ... Yaroshenko O. Teoretychni osnovy i tekhnolohiia profesiinoho rozvytku naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv universytetiv v umovakh intehratsii vyshchoi osvity i nauky [Theoretical foundations and technology of professional development of scientific and pedagogical workers of universities in the conditions of integration of higher education and science]: preprint (analytichni materialy). Kyiv: Instytut vyshchoi osvity NAPN Ukrainy, 2018 [in Ukrainian].
3. Skyba Yu. Dosvid rozroblennia profesiinykh standartiv naukovo-pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv vyshchoi osvity Velykoi Brytanii [Experience in the development of professional standards for research and teaching staff of institutions of higher education in Great Britain]. *Osvitohichnyi dyskurs*, 3-4 (22-23), 2018. S.283–298 [in Ukrainian].
4. Encyclopaedia Britannica. Retrieved from <https://www.britannica.com/>
5. Standards of University Teaching. Retrieved from <http://www.qaa.ac.uk/academicinfrastructure>
6. The UK professional standards framework for teaching and supporting learning in higher education. London: HEFCE, 2006